

**DECIZIA
DIRECTORULUI GENERAL AL
AUTORITĂȚII AERONAUTICE CIVILE ROMÂNIE
Nr. D 66 din 23.01.2007**

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului României nr. 405/1993 privind înființarea Autorității Aeronautice Civile Române,

În baza Ordinului Ministrului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr. 1185/03.07.2006 privind desemnarea Regiei Autonome Autoritatea Aeronautică Civilă Română ca autoritate națională de supervizare, organism tehnic specializat pentru îndeplinirea funcției de supervizare a siguranței zborurilor în aviația civilă la nivel național,

În baza competențelor acordate prin Ordinul Ministrului Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței nr. 355/07.03.2005,

Directorul General al Autorității Aeronautice Civile Române

DECIDE:

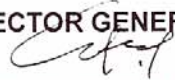
Art. 1 Se aprobă Ediția 01/2007 „Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă – PIAC LDOZ – Licențierea dispecerilor operațiuni zbor” care se aplică începând cu data de 01.02.2007.

Art. 2 Începând cu data prezentei decizii își încetează valabilitatea prevederile referitoare la licențierea dispecerilor operațiuni zbor prevăzute în Directiva Operațională DO: FDO/FOO ediția August 1999.

Art. 3 Pentru emiterea licenței de dispecer operațiuni zbor se va respecta regimul de semnături prevăzut în „Procedurile și Instrucțiunile de Aeronautică Civilă – PIAC LDOZ – Licențierea dispecerilor operațiuni zbor” ediția 01/2007. Manualul de Management General al AACR și Manualul de licențiere se vor modifica corespunzător.

Art. 4 Serviciul Licențe Personal Aeronautic va duce la îndeplinire prevederile prezentei Decizii.

DIRECTOR GENERAL

Cătălin COTRUȚ

AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ ROMÂNĂ

**Proceduri și
Instrucțiuni de
Aeronautică
Civilă**

PIAC - LDOZ

Licențierea dispecerilor operațiuni zbor

Ediția 01/ 2007

Prezentele proceduri și instrucțiuni au fost emise de Autoritatea Aeronautică Civilă Română și aprobate prin Decizia Directorului General nr. _____ din _____

Copii ale prezentei reglementări și amendamentele la aceasta pot fi obținute la cerere, contra cost, de la:

AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ ROMÂNĂ
Șoseaua București – Ploiești nr.38-40

RO- 013695, sector 1, - BUCUREȘTI

Tel: +40.21.208.15.08
+40.21.233.40.33

Fax: +40.21.208.15.72
+40.21.233.40.62

INTRODUCERE

CUPRINS	Pag.
	i
PREAMBUL	ii
REGULI DE AMENDARE	iii
INDEXUL AMENDAMENTELOR	iv
LISTA PAGINILOR ÎN VIGOARE	v
	vi
CAPITOLUL 1. GENERALITĂȚI	1-1
PIAC – LDOZ 1.1. Definiții și abrevieri	1-1
PIAC – LDOZ 1.2. Domeniul de aplicabilitate	1-2
CAPITOLUL 2. OBȚINEREA LICENȚEI DE DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR	
PIAC– LDOZ 2.1 Condiții de obținere a licenței de dispecer operațiuni zbor	2-1
PIAC – LDOZ 2.2 Pregătirea teoretică în vederea obținerii a licenței de dispecer operațiuni zbor	2-2
PIAC – LDOZ 2.3 Pregătirea practică în vederea obținerii licenței de dispecer operațiuni zbor	2-2
PIAC – LDOZ 2.4 Examinare în vederea obținerii licenței de dispecer operațiuni zbor	2-2
PIAC – LDOZ 2.5 Demonstrarea competenței	2-4
PIAC – LDOZ 2.6 Emiterea licenței	2-4
CAPITOLUL 3. REVALIDAREA LICENȚEI DE DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR	3-1
CAPITOLUL 4. REÎNNOIREA LICENȚEI DE DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR	4-1
CAPITOLUL 5. SUSPENDAREA ȘI REVOCAREA LICENȚEI DE DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR	5-1
CAPITOLUL 6. ORGANIZAȚII DE PREGĂTIRE	6-1
CAPITOLUL 7. PROCEDURI ADMINISTRATIVE ȘI EMITEREA LICENȚEI DE DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR	7-1
PIAC – LDOZ 7.1 Personalul administrativ	7-1
PIAC – LDOZ 7.2 Evidența și bazele de date de licențiere	7-1
PIAC – LDOZ 7.3 Numerotarea licențelor de dispecer operațiuni zbor	7-1
PIAC – LDOZ 7.4 Formulare tip	7-1
PIAC – LDOZ 7.5 Proceduri administrative pentru procesarea cererilor	

Introducere

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

	în vederea obținerii/revalidării/reînnoirii licenței de	
	dispecer operațiuni zbor	7-1
PIAC – LDOZ 7.6	Semnarea licenței	7-2
PIAC – LDOZ 7.7	Menținerea licenței	7-2
CAPITOLUL 8. CERINȚE MEDICALE		8-1
PIAC – LDOZ 8.1	Certificarea medicală	8-1
ANEXA 1 – DISCIPLINE DE EXAMINARE		A-1.1
		A-1.2
ANEXA 2 – CERERE DE EXAMINARE PENTRU ACORDARE/RE		
VALIDARE LICENȚĂ DE DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR		A-2.1
		A-2.2
ANEXA 3 – SPECIMEN LICENȚĂ		A-3.1
		A-3.2
		A-3.3

PREAMBUL

- (1) Prezentele Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă au fost elaborate având la bază prevederile Codului Aerian al României, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 45 din 26 ianuarie 2001, Reglementarea de Aeronautică Civilă Română RACR LDOZ publicată în Monitorul Oficial al României nr. 812 din 03.10.2006 și standardele și practicile recomandate în Anexa 1 și Anexa 6 la Convenția privind aviația civilă internațională, în scopul de a stabili cerințele de licențiere pentru dispecerii operațiuni zbor.
- (2) Procedurile și Instrucțiunile de Aeronautică Civilă stabilesc cerințele minime care trebuie îndeplinite de către solicitanții obținerii, revalidării sau reînnoirii licenței de dispecer operațiuni zbor din punct de vedere al vârstei minime, cerințelor de pregătire teoretică și al cunoștințelor profesionale pe care aceștia trebuie să le dețină și să le dovedească prin examinare.
- (3) Aceste Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă stabilesc cerințele și formalitățile administrative care este necesar să fie îndeplinite și condițiile de planificare și desfășurare a examinării în vederea obținerii, revalidării sau reînnoirii licenței de dispecer operațiuni zbor.

REGULI DE AMENDARE

Prevederile prezentelor Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă se pot modifica prin amendare sau prin emiterea unei noi ediții în cazul în care sunt necesare modificări care afectează mai mult de 30% din conținutul acesteia.

Reguli de amendare a Procedurilor și Instrucțiunilor de Aeronautică Civilă PIAC – LDOZ:

1. Amendamentul sau ediția nouă procedurilor se aprobă numai prin Decizia Directorului General al Regiei Autonome „Autoritatea Aeronautică Civilă Română”.
2. După primirea amendamentului aprobat în condițiile menționate la punct. 1, fiecare deținător al reglementării va introduce noile pagini emise, va distruge paginile înlocuite și va completa corespunzător „Indexul amendamentelor”.
3. În cazul emiterii unei noi ediții, fiecare deținător al reglementării va lua măsurile necesare pentru scoaterea din uz a ediției înlocuite.

INDEXUL AMENDAMENTELOR

Nr. crt.	Numărul amendamentului	Data intrării în vigoare	Numele persoanei care a introdus amendamentul	Semnătura

LISTA PAGINILOR ÎN VIGOARE

Numărul paginii	Ediția/anul	Numărul paginii	Ediția/anul
			Ediția 01/2007
Coperta	Ediția 01/2007	3-2	
i	Ediția 01/2007	4-1	Ediția 01/2007
ii	Ediția 01/2007	4-2	Ediția 01/2007
iii	Ediția 01/2007	5-1	Ediția 01/2007
iv	Ediția 01/2007	5-2	Ediția 01/2007
v	Ediția 01/2007	6-1	Ediția 01/2007
vi	Ediția 01/2007	6-2	Ediția 01/2007
1-1	Ediția 01/2007	A-1.1	Ediția 01/2007
1-2	Ediția 01/2007	A-1.2	Ediția 01/2007
2-1	Ediția 01/2007	A-2.1	Ediția 01/2007
2-2	Ediția 01/2007	A-2.2	Ediția 01/2007
2-3	Ediția 01/2007	A-3.1	Ediția 01/2007
2-4	Ediția 01/2007	A-3.2	Ediția 01/2007
2-5	Ediția 01/2007	A-3.3	Ediția 01/2007
2-6	Ediția 01/2007	A-3.4	Ediția 01/2007
3-1	Ediția 01/2007		

Capitolul 1 Generalități**1.1. Definiții și abrevieri****1.1.1. Definiții**

Autoritatea de licențiere – Autoritatea desemnată de către autoritatea de stat ca fiind responsabilă pentru licențierea dispecerilor de zbor. În sensul prezentei reglementări, prin autoritate de licențiere se înțelege Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

Certificat de Operator Aerian – documentul care atestă capacitatea unui operator aerian de a efectua activități de transport aerian public.

Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației – organism abilitat pentru administrarea, supravegherea și controlarea activităților din domeniul comunicațiilor.

Obținere – atunci când solicitantul nu a mai deținut anterior o astfel de licență. În cazul revocării de către Autoritatea de licențiere a licenței deținute anterior, orice nouă licență se consideră a fi obținută inițial.

Licență de dispecer operațiuni zbor – Un document prin care se atestă că o persoană poate îndeplini funcția de dispecer operațiuni zbor și care conține date și atestări personale, medicale, profesionale precum și competența/valabilitatea la momentul respectiv.†

Modificare – schimbarea datelor conținute în licența deținătorului.

Reînnoire – atunci când solicitantul a deținut anterior o astfel de licență al cărui termen de valabilitate a expirat.

Revalidare – atunci când solicitantul susține examinarea în termenul de valabilitate a licenței.

Operator aerian – persoană fizică sau juridică autorizată și/sau licențiată, angajată în operarea aeronavelor.

Reconversie – obținerea licenței de dispecer operațiuni zbor prin creditarea experienței de personal navigant deținută de solicitant.

Revocare – anularea de către Autoritatea de licențiere a drepturilor și privilegiilor conferite de licența deținută.

Siguranța zborului – capacitate a activității aeronautice constând în evitarea afectării sănătății sau pierderii de vieți omenești, precum și a producerii de pagube materiale în timpul sau din cauza operațiunilor aeriene.

Suspendare – măsură ce constă în retragerea temporară (pentru o perioadă de cel mult 12 luni), de către Autoritatea de licențiere, a drepturilor și privilegiilor conferite de licența deținută.

Capitolul 1

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

1.1.2. Abrevieri

AOC – Air Operator Certificate – Certificat de operator aerian.

ATS – Air Traffic Services – Servicii de trafic aerian.

ICAO - International Civil Aviation Organisation – Organizația Aviației Civile Internaționale.

PIAC – LCTA – Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă – Licențierea dispecerilor operațiuni zbor.

SARPS - Standards and Recommended Practices (ICAO) – Standarde și practici recomandate (OACI).

1.2. Scopul și domeniul de aplicabilitate

- 1.2.1 Prezentele proceduri detaliază cerințele minime ce trebuie îndeplinite de către solicitanții licenței de dispecer operațiuni zbor din punct de vedere al vârstei minime, pregătirii teoretice, experienței practice la locul de muncă precum și al cunoștințelor profesionale și aptitudinilor pe care trebuie să le posede și să le dovedească prin examinare.
- 1.2.2 De asemenea, aceste proceduri detaliază cerințele care trebuie îndeplinite în vederea acordării/revalidării/reînnoirii licenței de dispecer operațiuni zbor.

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

Capitolul 2

Capitolul 2 Obținerea licenței de dispecer zbor

2.1 Condiții de obținere a licenței de dispecer operațiuni zbor

2.1.1 Solicitantul unei licențe de dispecer operațiuni zbor trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

Vârsta minimă	21 de ani
Studii	medii (diplomă de bacalaureat)
Cunoașterea limbii engleze	la un nivel care să asigure buna desfășurare a activității de dispecer operațiuni zbor
Experiență	a) doi ani de serviciu, în total, în oricare din funcțiile specificate la pct. (a1) - (a3) inclusiv sau în orice combinație a acestor funcții, cu condiția ca în caz de experiență combinată, durata de serviciu în cel puțin una din funcții să fie de minim un an: a1) membru al echipajului de conducere de la bordul aeronavelor civile (piloți, navigatori, mecanici și/sau ingineri de bord și operatori radionaviganți); sau a2) meteorolog într-o organizație care oferă servicii specifice în transportul aerian; sau a3) un controlor de trafic aerian sau supraveghetor tehnic al dispecerului operațiuni zbor; sau b) cel puțin un an de serviciu în calitate de asistent al dispecerului operațiuni zbor în transportul aerian; sau c) să facă dovada absolvirii unui curs de pregătire teoretică inițială în cadrul unei organizații de pregătire recunoscută / autorizată de autoritatea de licențiere. Prin curs de pregătire teoretică inițială se înțelege un curs desfășurat în țară sau în străinătate, al cărui cadru de desfășurare, lectori, durată și programă analitică sunt aprobate sau recunoscute de către autoritatea de licențiere.
Aptitudine medicală	să facă dovada că este deținător al unui „Aviz medical” și al unui „Aviz psihologic” cu semnătura și parafa președintelui comisiei de examinare din cadrul Policlinicii Căi Ferate.

Cunoștințele teoretice vor fi verificate în cadrul unui examen, de către o comisie de examinatori a Autorității de licențiere, la disciplinele specificate în PIAC LDOZ 2.4.

2.1.2 Nivelul de cunoaștere a limbii engleze se va proba printr-un atestat corespunzător sau printr-o examinare scrisă efectuată la autoritatea de licențiere.

Capitolul 2

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

2.2 Pregătirea teoretică în vederea obținerii licenței de dispecer operațiuni zbor

2.2.1 Solicitantul unei licențe trebuie să dovedească autorității de licențiere că îndeplinește condiția de experiență menționată în PIAC LDOZ 2.1.1.

Durata cursului de formare dispeceri operațiuni zbor fără experiență anterioară în aviație este de minim 270 de ore.

2.2.2 Pentru personalul care posedă experiență anterioară în aviație, se recomandă efectuarea unui curs reconversie. Durata cursului de reconversie cu experiență ca personal aeronautic conform prevederilor PIAC LDOZ 2.1.1 a), de la a1) la a3) și b) este de minim 60 de ore.

Prin curs de reconversie se înțelege un curs desfășurat în țară sau în străinătate, al cărui cadru de desfășurare, lectori, durată și programă analitică sunt aprobate sau recunoscute de către autoritatea de licențiere, anterior efectuării cursului.

La finalizarea pregătirii teoretice solicitantul trebuie să demonstreze că deține cunoștințele necesare la disciplinele de examinare prevăzute la PIAC LDOZ 2.4

2.3 Pregătirea practică în vederea obținerii licenței de dispecer operațiuni zbor

2.3.1 Pentru acordarea licenței, solicitantul, trebuie să facă dovada exercitării prerogativelor funcției de dispecer operațiuni zbor timp de minimum 90 de zile lucrătoare, sub îndrumarea și pregătirea unui deținător al licenței de dispecer operațiuni zbor acordat de către Autoritatea de licențiere, în acest scop. Perioada de activitate sub supraveghere trebuie să fie efectuată în decurs de cel mult 6 luni premergătoare depunerii solicitării pentru licențiere.

2.4 Examinare în vederea obținerii licenței de dispecer operațiuni zbor

2.4.1 Examinarea în vederea acordării licenței de dispecer operațiuni zbor se stabilește prin Decizia Directorului General al autorității de licențiere care se întocmește pentru fiecare sesiune de examinare. Sesiunile de examinare se stabilesc la începutul fiecărui an prin Decizia Directorului General al autorității de licențiere.

Funcție de anvergură operațiunilor planificate și desfășurate de către fiecare operator aerian, autoritatea de licențiere își rezervă dreptul de a examina suplimentar pe orice solicitant de obținere de licență de dispecer operațiuni zbor prin examen scris, examen oral sau verificare practică în condiții reale sau simulate.

2.4.2 Autoritatea de licențiere va transmite operatorilor aerieni la fiecare sfârșit de an o planificare preliminară a sesiunilor de examinări pentru licențiere pe care le organizează în cursul anului următor, sub rezerva dreptului de modificare a datelor din considerente obiective și comunicării noilor date către operatorii aerieni în timp util.

2.4.3 Comisia de examinatori va verifica, printr-o examinare scrisă, cunoașterea de către candidați a regulilor, cerințelor, procedurilor, normelor și practicilor

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

Capitolul 2

semnificative pentru activitățile de planificare, pregătire și supraveghere operațională a activităților de zbor care trebuie să fie cunoscute și aplicate corect de către deținătorul unei licențe de dispecer operațiuni zbor.

Procentajul minim pentru promovarea examinării la fiecare disciplină este 70%, iar procentajele care se acordă la un examen sunt de 10% (minimum) și 100% (maximum).

- 2.4.4 În cazul în care nu sunt obținute notele minime la una sau două discipline, reexaminarea la disciplina/disciplinele respective se efectuează în minimum două săptămâni de la prima sesiune de examinare.
- 2.4.5 În cazul în care numărul disciplinelor nepromovate este de trei sau mai multe sau în cazul în care solicitantul nu promovează reexaminarea acesta va susține o nouă examinare după minim o lună de la data primei examinări.
- 2.4.6 În cazul în care solicitantul nu promovează nici noua examinare, este necesar ca acesta să urmeze un curs în cadrul unei organizații de pregătire recunoscută / autorizată de autoritatea de licențiere iar admiterea la o nouă examinare va fi permisă numai după ce solicitantul face dovada absolvirii cu succes a acestui curs.
- 2.4.7 Pentru a se organiza o sesiune de examinare pentru licențiere, operatorul aerian va înainta către Autoritatea de licențiere următoarele:
- a) lista personalului pentru care solicită acordarea inițială a licenței;
 - b) cererile individuale completate și avizate de către operatorul aerian, conform modelului de cerere de examinare din Anexa 2 La cereri se vor anexa copii după aprobările emise de către Autoritatea de licențiere sau după certificatele de absolvire a unui curs teoretic conform PIAC LCTA 2.1.1. c).
 - c) Documente financiare care să ateste achitarea tarifului pentru licențiere.
- 2.4.8 Neprezentarea nejustificată a unui solicitant la o sesiune de examinare planificată atrage după sine în mod automat nepromovarea sesiunii respective, sub incidența prevederilor PIAC LCTA 2.4.4.
- 2.4.9 Personalul care se prezintă la sesiunea de examinare va deține asupra sa documentele de calificare precum și un act de identitate.
- 2.4.10 Rezultatele examinărilor se vor consemna pentru fiecare solicitant în parte pe formularul cerere de examinare din anexa 2 în termen de maximum 5 zile de la data susținerii testului.
- 2.4.11 Rezultatul final al examinării, acordarea inițială, valabilitatea, limitările și restricționările dispuse de către Autoritatea de licențiere se vor consemna în procese verbale întocmite de Autoritatea de licențiere. Procesul verbal întocmit de Autoritatea de licențiere se comunică operatorului aerian care a solicitat acordarea licenței și constituie documentul în baza căruia se acordă sau se suspendă o licență de dispecer zbor.

Capitolul 2**Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă**

2.4.12 Disciplinele de examinare pentru obținerea licenței sunt descrise în Anexa 1 a PIAC LDOZ și sunt:

1. Legislație și reglementări aeronautice;
2. Cunoașterea aeronavei;
3. Proceduri de planificare a zborului și calculul performanței;
4. Performanțe umane relevante sarcinilor dispecerului;
5. Meteorologie aeronautică;
6. Navigație aeriană;
7. Proceduri operaționale;
8. Principiile zborului;
9. Comunicații radio;
10. Cunoștințe de limba engleză.

2.4.13 Verificarea cunoașterii regulilor și procedurilor specifice pentru comunicarea radio cu aeronava precum și cu stațiile de sol se va face numai pentru personalul care îndeplinește efectiv, prin fișa postului, asemenea atribuții, și numai în cazurile în care Autoritatea de licențiere consideră necesară o verificare suplimentară față de cerințele legale în acest sens instituite la nivelul Autorității de Stat în domeniul telecomunicațiilor.

2.5 Demonstrarea competenței.

2.5.1 Solicitantul unei licențe de dispecer operațiuni zbor trebuie să demonstreze, prin examinare, că are abilitatea:

- a) să facă o analiză meteorologică corectă din punct de vedere operațional utilizând hărți, respectiv mesaje meteorologice; să furnizeze informații corecte cu privire la condițiile meteorologice de-a lungul și din vecinătatea unei rute aeriene; să aleagă în funcție de informațiile meteorologice prognozate primite (la care are acces) destinația și/sau destinațiile alternative legate de activitățile de transport aerian;
- b) să stabilească traiectoria optimă pentru un anumit segment al rutei de zbor și să elaboreze manual sau cu ajutorul computerului un plan de zbor corect;
- c) să asigure asistența și supravegherea operațională a unui zbor în condiții meteorologice nefavorabile, simulate sau reale, potrivit atribuțiilor conferite posesorului unei licențe de dispecer operațiuni zbor.

2.6 Emiterea licenței

2.6.1 Valabilitatea unei licențe de dispecer operațiuni zbor acordată în conformitate cu prevederile cuprinse în prezentul capitol este de doi ani, cu excepția cazurilor în care Autoritatea de licențiere decide altfel.

2.6.2 Licența de dispecer operațiuni zbor este emisă de Serviciul Licențe Personal Aeronautic, sub semnătura șefului acestui compartiment.

2.6.3 Anexa la licența de dispecer operațiuni zbor este emisă sub semnătura unui inspector aeronautic din cadrul Serviciului Licențe Personal Aeronautic, desemnat în acest sens de către șeful compartimentului.

Capitolul 3 Revalidarea licenței de dispecer operațiuni zbor

3.3.1 Condiții necesare în vederea revalidării licenței de dispecer operațiuni zbor:

- a) să dețină o licență de dispecer operațiuni zbor valabilă;
- b) să facă dovada că este deținător al unui certificat de aptitudine medicală în termen de valabilitate conform reglementărilor aplicabile;
- c) să dovedească în fața comisiei de examinare a Autorității de licențiere cunoștințele teoretice cerute pentru exercitarea prerogativelor conferite de deținerea licenței de dispecer operațiuni zbor.

3.3.2 Procentajul minim pentru promovarea examinării la fiecare disciplină este 70%, iar procentajele care se acordă la un examen sunt de 10% (minimum) și 100% (maximum).

3.3.3. În cazul în care nu sunt obținute notele minime la una sau două discipline, se va proceda în conformitate cu prevederile PIAC LDOZ 2.4.4. Această situație nu implică suspendarea licenței de dispecer operațiuni zbor, dacă solicitantul deține o licență în termen de valabilitate.

3.3.4 În cazul în care numărul disciplinelor nepromovate este de trei sau mai multe sau în cazul în care solicitantul nu promovează reexaminarea se va proceda în conformitate cu prevederile PIAC LDOZ 2.4.5. În această situație, licența va fi suspendată de către Autoritatea de licențiere iar această suspendare va fi comunicată operatorului aerian. Licența se va reacorda solicitantului numai în situația promovării la disciplina/disciplinele la care acesta susține reexaminarea.

3.3.5 În cazul în care solicitantul nu promovează nici noua examinare, se va proceda în conformitate cu prevederile PIAC LDOZ 2.4.6. În acest caz licența curentă va fi revocată iar acest fapt va fi comunicat operatorului aerian. Disciplinele de examinare după absolvirea cursului de pregătire sunt cele din PIAC LDOZ 3.3.6.

3.3.6 Discipline de examinare teoretică:

- a) Legislație și reglementări aeronautice;
- b) Proceduri operaționale;
- c) Meteorologie aeronautică.

3.3.7 În cazul neprezentării nejustificate a unui solicitant la sesiunea de examinare planificată se va proceda în conformitate cu prevederile PIAC LDOZ 3.3.3.

3.3.8 Personalul care se prezintă la sesiunea de examinare va deține asupra sa documentele de calificare precum și un act de identitate.

3.3.9 Rezultatele exminărilor se vor consemna pentru fiecare solicitant în parte pe formularul cerere de examinare din anexa 2.

Capitolul 3**Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă**

3.3.10 Rezultatul final al examinării, acordarea inițială, valabilitatea, limitările și restricționările dispuse de către Autoritatea de licențiere se vor consemna în procese verbale întocmite de Autoritatea de licențiere în termen de maximum 5 zile de la data susținerii testului. Procesul verbal întocmit de Autoritatea de licențiere se comunică operatorului aerian care a solicitat revalidarea licenței și constituie documentul în baza căruia se revalidează sau se suspendă o licență de dispecer zbor.

Capitolul 4 Reînnoirea licenței de dispecer operațiuni zbor

4.4.1 Condițiile pentru ca solicitantul să poată să își reînnoiască licența sunt următoarele:

- a) termenul de valabilitate a licenței de dispecer operațiuni zbor să fie expirat;
- b) să facă dovada că este deținător al unui „Aviz medical” și al unui „Aviz psihologic” cu semnătura și parafa președintelui comisiei de examinare din cadrul Policlinicii Căi Ferate.;
- c) să facă dovada absolvirii unui curs teoretic de pregătire acceptat sau aprobat de autoritatea de licențiere;
- d) să dovedească în fața comisiei de examinare a Autorității de licențiere cunoștințele teoretice cerute pentru exercitarea prerogativelor conferite de deținerea licenței de dispecer operațiuni zbor.

4.4.2 Procentajul minim pentru promovarea examinării la fiecare disciplină este 70%, iar procentajele care se acordă la un examen sunt de 10% (minimum) și 100% (maximum).

4.4.3 Examinarea se va desfășura în conformitate cu prevederile PIAC LDOZ 2.4.4, 2.4.5, 2.4.6. și 2.4.8.

În cazul în care se aplică prevederile PIAC LDOZ 2.4.6 disciplinele de examinare sunt cele prevăzute în PIAC LDOZ 4.4.4.

4. 4.4 Discipline de examinare teoretică:

- a) Legislație și reglementări aeronautice;
- b) Proceduri operaționale;
- c) Meteorologie aeronautică;
- d) Proceduri de comunicații aeronautice și cunoștințe de limba engleză.

PAGINĂ LĂSATĂ LIBER INTENȚIONAT

Capitolul 5 Suspendarea și revocarea licenței de dispecer operațiuni zbor

- 5.5.1 Licența de dispecer operațiuni zbor își poate fi revocată sau suspendată înainte de expirarea termenului pentru care a fost acordată, în următoarele situații:
- a) titularul a fost declarat inapt medical pentru exercitarea în continuare a atribuțiilor și îndeplinirea responsabilităților în calitate de dispecer operațiuni zbor;
 - b) prin decizia Autorității de licențiere, în urma constatării unor deficiențe majore, de natură a prejudicia siguranța zborului și eficiența operațiunilor aeriene ale operatorului aerian, sau a unei conduite profesionale incompatibilă cu respectiva funcție.
- 5.5.2 Perioada maximă pentru care se acordă sancțiunea de suspendare a licenței de dispecer operațiuni zbor este de 12 luni.
- 5.5.3 Reluarea activității unui dispecer operațiuni zbor în urma expirării perioadei de suspendare a licenței se va face după parcurgerea unei perioade de reîmprospătare teoretice (minimum 40 de ore) și a deprinderilor practice sub supravegherea unui dispecer operațiuni zbor licențiat.
- 5.5.4 Sancțiunile sunt comunicate în termen de 3 zile calendaristice operatorului aerian pentru a lua măsurile necesare. Ridicarea sancțiunilor este dispusă numai de către Autoritatea de licențiere.
- 5.5.5. În cazul în care titularul licenței de dispecer operațiuni zbor acumulează două sancțiuni de suspendare a licenței, într-o perioadă de 36 luni, menționate în PIAC LDOZ 5.5.2, se procedează la revocarea licenței, titularul trebuind să parcurgă etapele procesului de acordare inițială a licenței.
- 5.5.6 Măsura prevăzută de suspendare/revocare a licenței poate fi contestată în scris, în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare.

PAGINĂ LĂSATĂ LIBER INTENȚIONAT

Capitolul 6. Organizații de pregătire

- 6.6.1 Organizația de pregătire în sensul acestei reglementări, este o organizație recunoscută sau autorizată de Autoritatea de licențiere, dotată cu personal și echipament specifice care operează într-un mediu corespunzător și care oferă instruire pe baza unor programe specifice, în scopul obținerii, revalidării și reînnoirii licenței de dispecer operațiuni zbor.
- 6.6.2 Organizația de pregătire care solicită autorizarea va prezenta Autorității de licențiere spre aprobare, după caz, următoarele documente aferente autorizării solicitate, după caz:
- a) Manualul de instruire;
 - b) Manualul de calitate, aferente autorizării solicitate.
- Aceste documente pot fi incluse într-un singur manual sau pot face parte dintr-un Manual de pregătire sau calitate existent pentru o altă autorizație la pregătire.
- 6.6.3 Autorizarea inițială se acordă pentru o perioadă de 12 luni și poate fi prelungită cu perioade de maximum 24 de luni;
- 6.6.4 Autorizarea poate fi modificată, suspendată sau revocată de Autoritatea de licențiere, dacă oricare din cerințele inițiale de autorizare sau standardele impuse încetează să mai fie menținute la nivelul minim aprobat.

- PAGINĂ LĂSATĂ INTENȚIONAT LIBERĂ-

Capitolul 7. Procedurile administrative de emitere a licenței de dispecer operațiuni zbor**7.1 Personalul administrativ**

Administrarea emiterii și menținerii licențelor de dispecer operațiuni trebuie atribuită unui personal administrativ dedicat acestor activități, respectiv Serviciului Licențe Personal Aeronautic din cadrul Autorității de licențiere. Personalul din cadrul acestui serviciu trebuie să ofere, la solicitarea organizațiilor de pregătire, operatorilor aerieni și a persoanelor individuale, informații privind licențierea. De aceea, acest personal trebuie să cunoască procesele de pregătire necesare emiterii licențelor de dispecer operațiuni zbor precum și orice alt proces în vederea menținerii licenței.

7.2 Evidențele și bazele de date de licențiere

Aceste proceduri administrative se bazează pe utilizarea unei baze care trebuie să includă schema armonizată la nivel OACI de licențiere a dispecerilor operațiuni zbor.

Evidența datelor personale trebuie să includă:

- a) numele complet al deținătorului;
- b) data și locul nașterii;
- c) cetățenia;
- d) domiciliul;
- e) adresa și numărul de telefon al operatorului aerian la care deținătorul licenței exercită prerogativele conferite de calificarea curentă.

Datele personale ale dispecerilor operațiuni zbor trebuie să fie înregistrate în bazele de date pentru licențiere din momentul emiterii licenței.

7.3 Numerotarea licențelor de dispecer operațiuni zbor

Sistemul de numerotare trebuie să asigure un număr de identificare unic pentru fiecare licență și să prevină duplicarea accidentală a acestora.

7.4 Formularul tip

Formularul tip utilizat de Autoritatea de licențiere este prezentat în Anexa 2 a prezentei proceduri.

Solicitantul trebuie să completeze toate secțiunile din formularul cerere de examinare pentru obținere/revalidare/reînnoire licență de dispecer operațiuni zbor împreună cu datele personale cerute. Solicitantul trebuie să includă dovezile prin care se demonstrează că toate cerințele pentru emiterea licenței de dispecer operațiuni zbor sunt întrunite.

7.5 Proceduri administrative pentru procesarea cererilor în vederea obținerii/revalidării/reînnoirii licenței de dispecer operațiuni zbor

La primirea unui formular cerere în vederea emiterii unei licențe de dispecer operațiuni zbor, Autoritatea de licențiere trebuie:

- a) să verifice dacă datele personale cerute și dovezile privind întrunirea cerințelor de licențiere au fost furnizate. Acestea trebuie să includă:
 - i) dovada identității;

Capitolul 7

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

- ii) dovada încheierii cu succes a unui curs aprobat de pregătire inițială și a promovării tuturor examinărilor;
- iii) un certificat medical valabil, de clasă corespunzătoare;
- b) să înregistreze datele personale în baza de date de licențiere;
- c) să aloce licenței un număr;
- d) să completeze licența.

7.6 Semnarea licenței

Semnătura finală pe licență revine Autorității de licențiere, respectiv Șefului Serviciului Licențe Personal Aeronautic și ea semnifică faptul că au fost întrunite toate cerințele pentru emiterea respectivei licențe. Revalidarea licenței se efectuează în baza unui proces verbal și va fi certificată prin semnătura autorizată a inspectorului din cadrul Serviciului Licențe Personal Aeronautic responsabil cu această categorie de personal.

7.7 Menținerea licenței

Este responsabilitatea deținătorului licenței de a îndeplini cerințele pentru menținerea licenței. Aceste cerințe cuprind:

- a) deținerea unui certificat medical valabil de clasă corespunzătoare;
- b) să dețină, după caz, toate cerințele de examinare sau evaluare privind continuitatea competenței de a furniza serviciile indicate în licență.

Capitolul 8. Cerințe medicale**8.1 Certificarea medicală**

Pentru categoria de personal aeronautic care solicită sau deține licența de dispecer operațiuni zbor, controlul medical și psihologic este obligatoriu și se efectuează periodic la cabinetele de specialitate din policlinicile teritoriale ale Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Locuinței – policlinicile Căi Ferate (conform Ordinului Ministrului Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței nr. 447/2003, Capitolul II, articolul 32).

Cerințele, metodologia și periodicitatea de examinare și avizare medicală și psihologică sunt stabilite de Ordinul Ministrului Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței – „Instrucțiuni privind examinarea medicală și psihologică a personalului din transporturi cu responsabilități în siguranța circulației și navigației”.

Examinările medicale periodice efectuate în conformitate cu baremele stipulate în ordinul menționat mai sus, constau în evaluări la următoarele specialități:

1. boli interne;
2. chirurgie generală;
3. neurologie;
4. psihiatrie;
5. oftalmologie;
6. ORL;
7. ginecologie;
8. examen psihologic;
9. probe de laborator.

Dovada îndeplinirii condițiilor de aptitudine medicală și psihologică se face prin eliberarea fiecărui solicitant sau deținător de licență de dispecer operațiuni zbor a unui „Aviz medical” și a unui „Aviz psihologic” eliberate de către comisiile medicale și psihologice de siguranța circulației din cadrul policlinicilor teritoriale care aparțin rețelei sanitare proprii a Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Locuinței.

Deținătorul unei licențe de dispecer operațiuni zbor care nu îndeplinește cerințele unei examinări medicale trebuie să înceteze să furnizeze servicii de siguranța circulației chiar dacă valabilitatea „Avizului medical” și „Avizului psihologic” nu au expirat și este obligat să înștiințeze imediat managementul operatorului aerian la care își desfășoară activitatea.

- PAGINĂ LĂSATĂ INTENȚIONAT LIBERĂ-

ANEXA 1 – Disciplinele de examinare

Disciplinele de examinare prezentate în prezenta Anexă sunt detaliate în Doc. ICAO 7192-AN/857 Part D-3 „Training manual Part D-3 Flight operations officers/Flight dispatchers”.

- A1. Legislație și reglementări aeronautice:
 - (a) reguli și reglementări relevante deținătorului de licență de dispecer operațiuni zbor;
 - (b) practici și proceduri corespunzătoare serviciilor de trafic aerian.
- A2. Cunoașterea aeronavei:
 - (a) principiile de funcționare a grupurilor motopropulsoare, sistemele și aparatele de bord ale avionului;
 - (b) limitările de operare/funcționare a avioanelor și grupurile motopropulsoare;
 - (c) lista minimă de echipamente.
- A3. Proceduri de planificare a zborului și calculul performanței:
 - (a) efectele încărcării și centrajului asupra performanței aeronavei și caracteristicile zborului; calculul masei/greutății și centrajul;
 - (b) planificarea operațională a zborului; calculul consumului de combustibil și a autonomiei de zbor; proceduri de alegere a aeroportului de rezervă; operațiuni lung curier;
 - (c) întocmirea și depunerea planului de zbor ATS;
 - (d) principiile de bază ale sistemului de stabilire a planurilor de zbor cu ajutorul computerului.
- A4. Performanțe umane relevante sarcinilor dispecerului:
 - (a) materialul îndrumător pentru crearea de programe de instruire asupra „Performanțelor umane” poate fi găsit în Manualul de Instruire Factori Umani.
- A5. Meteorologie aeronautică;
 - (a) meteorologie aeronautică; mișcarea/deplasarea formațiunilor barice; structura fronturilor și originea și caracteristicile fenomenelor meteorologice semnificative care influențează condițiile de decolare, zborul pe rută și aterizarea;
 - (b) interpretarea și aplicarea hărților și prognozelor de meteorologie aeronautică; coduri și abrevieri; utilizarea și procedurile de obținere a informațiilor meteorologice.

Anexa 1

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

- A6. Navigație aeriană:
 - (a) principiile navigației aeriene cu accent pe zborul instrumental.
- A7. Proceduri operaționale:
 - (a) utilizarea documentației aeronautice;
 - (b) proceduri operaționale pentru transportul mărfurilor și bunurilor periculoase;
 - (c) proceduri legate de accidente și incidentele de aviație; proceduri de urgență în zbor;
 - (d) proceduri legate de intervenția ilicită și sabotarea avionului.
- A8. Principiile zborului:
 - (a) principiile zborului cu privire la categoria corespunzătoare aeronavei;
- A9. Comunicații radio:
 - (a) proceduri de comunicații cu aeronavele și stațiile relevante de la sol.

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

Anexa 2

		PIAC LDOZ Anexa 2
	Rezervat pentru aprobări AACR	Număr de înregistrare la AACR

A	FORMULAR CERERE DE EXAMINARE PENTRU OBTINERE/REVALIDARE/REÎNNOIRE LICENȚĂ DE DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR				
Numele		Prenumele			
Număr de licență		Data expirării licenței			
Obținere licență		Revalidare licență		Reînnoire licență	

1.	Pregătire teoretică și practică			
Pregătire teoretică inițială/reconversie	De la:	Până la:	La:	
*Pregătire practică	De la:	Până la:	La:	
*Se va anexa documentul prin care se certifică finalizarea cu succes a pregătirii practice.				
2.	Aptitudine medicală			
Aptitudinea medicală valabilă	De la:	Până la:		

DECLARAȚIA SOLICITANTULUI

Declar pe propria răspundere că toate datele înscrise în prezenta cerere sunt adevărate, complete și corecte. Înțeleg că orice declarație falsă sau orice omisiune deliberată, descoperită la o dată ulterioară emiterii, reînnoirii sau revalidării licenței și calificărilor, atrage după sine suspendarea de către AACR a documentului în cauză.

Semnătura solicitantului Data

Rezervat pentru AACR	Număr de înregistrare la AACR _____ / _____
Numele și prenumele _____	Operator aerian _____
Tarife conform nomenclatorului (poziția) _____	
a) Dispoziție de plată nr. _____ din _____ la Banca _____	
b) Chitanță la casieria AACR nr. _____ din _____	

Anexa 2

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

Aprob examinarea teoretică pentru:

Obținere licență

☐

Revalidare licență

☐

Reînnoire licență

☐

Șef Serviciu Licențe Personal Aeronautic

B**RAPORT DE EXAMINARE PENTRU OBTINERE/REVALIDARE/REÎNNOIRE LICENȚĂ
DISPECER OPERAȚIUNI ZBOR**

Cap I. Discipline de examinare pentru obținere, revalidare, reînnoire licență de dispecer operațiuni zbor*

	DISCIPLINA	Data	Nume examinator	Rezultat %	Semnătura
1	Legislație și reglementări aeronautice				
2	Cunoașterea aeronavei				
3	Proceduri de planificarea zborului și calculul performanței				
4	Performanțe umane				
5	Meteorologie aeronautică				
6	Navigație aeriană				
7	Proceduri operaționale				
8	Principiile zborului				
9	Comunicații radio				
10	Cunoștințe de limba engleză				

Admis

☐

Respins

☐

* Pentru revalidare licență de dispecer operațiuni zbor se va susține examen la disciplinele de la pct. 1,2 și 3.

Pentru reînnoire licență de dispecer operațiuni zbor se va susține examen la disciplinele de la pct. 1,2,3 și 4.

Pentru obținere licență de dispecer operațiuni zbor se va susține examen la disciplinele de la pct 1 la pct 10.

Rezultate obținute la reexaminare

	DISCIPLINA	Data	Nume examinator	Rezultat %	Semnătura
1					
2					
3					
4					

Admis

☐

Respins

☐DECLARAȚIA SOLICITANTULUI

Dispoziție de plată nr. _____ din _____ la Banca _____

Chitanță la casieria AACR nr. _____ din _____

Director,

L.S.

ANEXA 3 – Specimen de Licență de Dispecer Operațiuni Zbor

I. România Romania VIII Autoritatea Aeronautică Civilă Română Romanian Civil Aviation Authority II. Licență de Dispecer Operațiuni Zbor Flight Operations Dispatcher Licence Valabilă numai împreună cu anexa în care se specifică tipul de licență, valabilitatea și calificările. Valid only together with the attached certification concerning category of licence, validity and ratings. Eliberată în conformitate cu standardele OACI. Issued in accordance with ICAO standards.	III. Nr. FDO- VII. _____ Semnătura deținătorului Signature of holder IV. Numele deținătorului: _____ Name of holder data nașterii: _____ în _____ born on at V. Adresa: _____ Address VI. Cetățenia: _____ Nationality XI. Stăpila _____ Seal or stamp VIII. _____ X. _____ Semnătura emitent și data Signature of officer issuing the licence and the date of such issue XIV. * Certificat de Radiotelefonist - clasa:..... Nr..... Radiotelephone Operator's Certificate - class No. Dacă nu este precizat, deținătorul acestei licențe nu este autorizat să desfășoare operațiuni în comunicații radio. If not specified, the holder of this licence is not authorised to conduct radiotelephony operations.
---	--

Proceduri și Instrucțiuni de Aeronautică Civilă

XII. Limitări/Limitations	I. România Romania Anexă la Licența de Dispecer Operațiuni Zbor Attachement to the Flight Operations Dispatcher Licence III. Nr. FDO- IV. Numele/Name..... II. Categorie: Licență de Dispecer Operațiuni Zbor Category: Flight Operations Dispatcher Licence IX. Licență de Dispecer Operațiuni Zbor valabilă până la: Flight Operations Dispatcher Licence valid until:
XIII. Mențiuni/Remarks	XI. București, X. Semnătura autorizată Authorised signature
Ref:	

XIV. Privilegiile deținătorului licenței

Licența dă dreptul deținătorului de a efectua planificarea, pregătirea, controlul și supravegherea operațională a operațiunilor de zbor aprobate de către operatorul aerian al cărui angajat este, cu respectarea limitărilor de competențe și a restricțiilor de privilegii stabilite de către AACR, dacă este cazul.

XIV. Privilegiile deținătorului unui Certificat de Radiotelefonist

Deținătorul unui Certificat de Radiotelefonist are dreptul de a efectua comunicații de radiotelefonie sol-sol și/sau sol-aer utilizând o stație aeronautică română.

XIV. Privileges of the holder of the Licence

The Licence entitles its holder to perform the operational planning, preparation, control and supervision of the flight operations approved by the aircraft operator who employs him, according with the competency limitations and privilege restrictions specified by the Romanian CAA, whenever applicable.

XIV. Privileges of the holder of a General Radiotelephone Operator's Certificate

The holder of a General Radiotelephone Operator's Certificate is entitled to provide ground-ground and/or ground-air radiotelephony aeronautical communications using a Romanian aeronautical station.

PAGINĂ LĂSATĂ LIBER INTENȚIONAT